

Hjælpens Bjerg i Kobberød, Gjettrup Sogn.

Af Etatsråd C. B. V. Hansen.

Omtrent en halv Mil syd for Vestervig, lidt vestlig for Landevejen fra Vestervig til Ydby, ligger et ejendommeligt Bjergparti, som er skarpt adskilt fra det øvrige Land. Toppen af Bjerget er 70 Meter høj; og der findes derpå 2 Gravhøje, ret mishandlede, og nord for dem den såkaldte "hellige Kilde".

Bjerget er almindeligt kendt under Navnet "Hjælpens Bjerg" (se Trap, 4de Bind, S. 292-93), men forsåvidt det samme Navn på Generalstabens Kort og i Traps Beskrivelse (se 4de Bind, S. 287) er knyttet til et stort Bjergparti i Hurup Sogn (vest for Hurup Stationsby) med det bekendte Højdepunkt "Ashøj", er der Grund til at betvivle, at denne Benævnelse er rigtig, og den er ialtfald ikke kendt af Befolkningen.

Fra det egentlige Hjælpens Bjerg har man en vid Udsigt over det lavere Land mod Vest; man ser over den i Frastand skønne "Sangers Høj", man ser udover Limfjorden mellem Gjettrup og Thyborøntangen og i Baggrunden Havet med hvide Brændinger langs Landet og i Thyborøn Kanal.

Efter at jeg, som i 1901 var bleven Herredsfoged i Vestervig, havde taget Bolig dersteds, blev jeg strax slået af Hjælpens Bjergs Skjønhed, og jeg besøgte jevnlig Bjerget. Medens jeg boede på Mors, havde jeg bestræbt mig for at få de gamle Voldsteder på Øen fredede - hvad der i flere Tilfælde var lykkedes -, og nu søgte jeg at få Bjerget fredet. Jeg henvendte mig i den Anledning til Nationalmuseet, men den første Afdeling af Museet, hvorunder Landets forhistoriske Mindesmærker sorteres, vilde ikke have med Fredningen af gjøre, eftersom de 2 Gravhøje på Bjerget var mishandlede, og Museets 2den Afdeling, som drager Omsorg for Danmarks historiske Mindesmærker, og som mulig af Hensyn til den "hellige Kilde" vilde interessere sig for Fredningen, nægtede at befatte sig hermed, eftersom der var gravet Tørv ved Kilden.

Da Bjerget tilhørte flere forskellige Lodsejere, var jeg bange for en delvis Bebyggelse, som helt vilde forstyrre Bjergets ejendommelige Karakter, men navnlig var jeg bange for, at man i Bjergets Sider vilde grave Sand, Ler eller Sten. Jeg mente derfor, at den bedste Måde, hvorpå en Fredning kunde ske, var ved en Beplantning af Bjergets Sider, medens Kronen på Bjerget blev helt fredet.

I den Anledning fik jeg foranstaltet et Møde på Bjerget af samtlige Lodsejere. Man blev let enig om Beplantning af Bjergets Sider (hvortil Plantningsforeningen vilde yde Bidrag), men da vi gik på Bjergets Krone og kom til den "hellige

Kilde", så vi, at der var gravet en Grøft derfra, åbenbart for at lede Vandet bort - hvad der imidlertid ikke var lykkedes.

Jeg sagde da til de Tilstedeværende: "Det ser grimt ud med den Grøft, vi må se at få den kastet til."

En af Lodsejerne bemærkede dertil, at det hed sig, at den Mand, der gravede Grøften, fik en stiv Arm.

Jeg sagde i den Anledning, at det var mærkeligt, hvilke Beretninger der gik om, hvorledes det gik Folk, der således havde forstyrret "det hellige". Der var på "Øland" en Høj, liggende midt i en Dam i Haven, og det blev fortalt, at når "Øland" 3die Gang brændte, skulde der i Højen findes en stor Skat, men den, der gravede i Højen, skulde dø, og en gammel Dame havde fortalt mig, at hendes Fader, som midt i forrige Århundrede ejede "Øland", vilde opføre et Lysthus på Højen og i den Anledning gravede der, men samme År døde han.

Nu fortalte Ejeren af den "hellige Kilde", at hans Bedstefader gravede Tørv ved Kilden, men samme År døde han.

Jeg sagde: "Ejeren af "Øland" hængte sig."

Ejeren af Kilden tilføjede: "Min Bedstefader hængte sig også"

Herefter var der ingen, der havde Lyst til, at der skulde røres ved Kilden, og jeg kunde få så meget fredet på Bjergets Krone, som jeg ønskede.

Den fornødne Deklaration om Fredningen er tinglæst 23. Novbr. 1905 (jfr. mit Skrift om Træplantningens Historie i Thisted Amt, S. 129, og A. Mentz "Naturfredning" 1909, S. 25).

Da jeg på denne Tid stod i Korrespondance med Nationalmuseet om Vestervig Kirke, fortalte jeg lejlighedsvis i et Brev, hvad der således var foregået på "Bjerget".

Direktør Møllerup svarede, at han efter Optegnelser, der forelå - formodentlig i Nationalmuseet -, også kunde fortælle mig noget om Hjælpens Bjerg.

Det berettes, at da Kong Skjold, som var draget bort fra Danmark med alle sine Skatte, døde, blev han med Skattene begravet i Bjerget, men når Danmark bliver stedt i Nød, skal Skattene komme for Dagens Lys, og Landets Gæld skal dermed betales.

Det berettes ligeledes, at Kvinder jevnlig blev bjergtagne dersteds. Kvinder har nu altid været efterstræbte af Trolde (om det vil gå bedre eller værre, når de nu får politisk Valgret, skal være usagt). Således blev en Gang Konen fra Knudsgård bjergtagen, men hendes Mand gik til en "klog" Mand, som gav ham det Råd, at han skulde pløje en Plovfure fra den vestre Bodør på Knudsgård omkring Hjælpens Bjerg og tilbage til Gårdens østre Bodør. Dette Råd

fulgte han, og det hjalp: Næste Juleaften kom
Konen tilbage.
Mai 1915.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1915, side 34-36)